

FOKUS-kontakten informerer

Rapport fra FOKUS-kontakt Gerd Louise Molvig

Religion and Development: Dialogue on Gender, Rights and Sensitive Issues En dagsseminar i regi av NORAD 20. mai 2016

Norad la i samarbeid med UNFPA (FNs befolkningsfond) og trosbaserte aktører opp til en meget interessant konferanse ultimo mai 2016. Seminaret vekslet mellom forelesninger, paneldiskusjoner, spørsmål og svar. Representanter for samtlige fem verdensreligioner var invitert, men pga manglende visum ble ikke hinduismen representert: kun buddhisme, islam, jødedom og kristendom. For kristendommen var det representanter både fra katolisisme, evangelisk luthersk og andre konfesjoner.

FNs befolkningsfond har som mål at *«ethvert svangerskap skal være ønsket, enhver fødsel skal være trygg og at ethvert ungt menneske skal ha mulighet til å nå sitt potensiale»*.

To parallelle virkeligheter er bakgrunn for konferansen: 1. Kjønnsbasert og seksuell vold er hovedårsaken til at verdens kvinner og jenter dør og blir uføre. Hver tredje kvinne erfarer kjønnsbasert vold i løpet av sitt liv. Graviditet og fødsel er hovedårsak til død hos unge kvinner mellom 15-19 år (iflg. Verdens Helseorganisasjon). Dette påvirker kvinner/jenter på alle livets områder, inkludert muligheter til å delta sosialt, økonomisk og politisk i samfunnet. 2. Religiøse aktører spiller en viktig rolle i alt utviklingsarbeid fordi religion er en kilde til verdier som påvirker folks holdninger og handlinger. Religion har innflytelse på politikk/folks hverdagsliv og kan være både en pådriver og et hinder for utvikling.

Konferansens mål er kritisk å undersøke hvilken rolle religion og religiøse aktører spiller når det gjelder likestilling og kvinners/jenters rettigheter. Derfor er også mange frivillige organisasjoner invitert, bl.a. i FOKUS-paraplyen.

Det er et stort spenn blant aktørene både i geografi og bakgrunn, men alle synes å være opptatt av *«International Partnership on Religion and Sustainable Development»* for å bidra til FNs nye bærekraftsmål innen 2030. Religiøse ledere og religiøse verdier influerer tanker og handlinger til milliarder av mennesker rundt i verden. De forsyner mange lokalsamfunn med viktige tjenester innen helse og utdanning, de påvirker styresett/politikk, humanitære institusjoner og utviklingen generelt. Derfor må det sivile samfunnet samarbeide med dem, slik at man sammen kan bidra i nettverket til en global agenda for religion og utvikling.

For å lykkes i dette arbeidet, må man dele kunnskap, utveksle erfaring, sørge for dialog, bygge kapasitet og gi råd og støtte. Jevnlige møter i nettverket er en betingelse for at man skal lykkes i sitt program. Det er i dag etablert et internasjonalt sekretariat i Berlin, som koordinerer fremdrift, oppfølging og analyse av aktiviteter.

Innledere/talere har forskjellige innfallsvinkler til temaet, men hovedtrekkene kan gjengis med følgende sitater/påstander/henvisninger:

- Tematikken har mange utfordringer som ikke må undervurderes
- Innen samme religion er det forskjellige oppfatninger
- Forandring må komme innenfra i eget samfunn – ikke belæres utenfra
Kom ikke utenfra og angrip!
- Religion er en del av det politiske og geografiske landskap
- Mange har stor skepsis til tall og fakta
- Å bekjempe religiøs ekstremisme er meget tungt og vanskelig
- Dere må ikke generalisere for å «redde» muslimske kvinner
- Ikke tenk at «barbarerne» skal siviliseres av Vesten
- Malala var/er sterkt mot Taliban – religion er helt klart en del av løsningen mot fordommer
- Antisemittisme ivaretar ikke menneskerettigheter
- Man må våge å snakke om tabuer som HIV, abort, prevensjon, barneekteskap i lys av menneskerettigheter

- Trafficking er tap av menneskerettigheter
- Viktig å ha en helhetlig tilnærming
- Viktig å involvere menn
- Patriarkatet har ikke ivaretatt kvinners menneskerettigheter, men man ser fremgang i utdanning, kvinners medbestemmelse i politikk og fredsforhandlinger
- Konservative bevegelser er effektive fordi de forstår seksualitetens makt (gir dem kontroll)
- Sex er gitt av Gud, men må kontrolleres
- Kvinner/jenters verdighet må beskyttes – mange dør pga sex

Mange talere er opptatt av hvilke ord som brukes

- Språk er makt – gjelder så vel tekster fra gamle kilder som dagens språkbruk
- Den som oversetter/forklarer/tolker skrifter, har enorm makt
- Ikke si «jeg er en feminist» - si heller: ta vare på helsen til din kone, datter, beskytt ditt lokalsamfunn
- Vær engasjert, bevisstgjør andre
- Snakk om familieplanlegging, og ikke abort
- Støtt opp under diskusjoner mellom religioner
- Sjekk hvorledes tro reflekteres i politikk
- Gå til originalteksten/skriften og fjern kultur og tradisjon (FGM er kulturelt, ikke religiøst betinget)
- Hvordan skal man henvende seg til religiøse menn?
- Synd og blasfemi overfor Gud når frem
- Ifm vold mot kvinner, er det bedre å bruke ordet «synd» enn «forbrytelse»
- Ordet «rettferdighet» bedre enn «likestilling»
- «Ansvar» bedre enn «frykt»

Det var nærmere 30 bidragsyttere under denne interessante konferansen. Av disse nevnes kun følgende med navn:

Patrick Godana fra Sør-Afrika, Government and Media Liaison, Sonke Gender Justice

Det må gjøres not mot all volden

Vi har høy grad av kjønnsbasert vold i vårt land

Hver 8. time dør en kvinne av vold – det er alvorlig

64% av alle barn bor ikke sammen med sin egen far

Fysisk avstraffelse i skoler

Vold er blitt en livsstil, mennesket er ikke født voldelig, vold er lært

Volden har også en skyhøy økonomisk kostnad

- 94% i vårt land er kristne, hva gjør de?
- Både media, utdanning og kultur er viktig i dette arbeidet
Rop ut – ikke bare i 16 kampanjedager!
- Vi må bygge tryggere landsbyer for kvinner/jenter
Grunnloven må respekteres. Ingen står over den – ikke en gang Presidenten!

Sivananthi Thanenthiran, direktør v/Asian-Pacific Resource and Research Center for Women

Hun er selv oppdratt som hindu, gift katolsk og bor i et muslims land. Har gjort undersøkelser i mange land:

Maldivene. Marokko, Bangladesh, Sri Lanka, Pakistan og Malaysia

Også hun understreker viktigheten av språket, hvilke ord som brukes

Husk at man snakker ikke til grupper, men enkeltmennesker

Dårlig styresett, korrupsjon går ut over kvinner

Å kunne kontrollere dem som oversetter, betyr makt

Ifm oversettelse av tekster: hvem tar moralsk ansvar for oversettelsen?

Få ut informasjon om rettigheter/lover

Religion kan gi bærekraftig utvikling
Hvordan få med kvinner og ungdom?
Religiøse ledere trenger utdanning
Demokrati er majoritetspolitikk – viktig å ikke glemme minoriteter

Oppsummering av parallelle sesjoner:

- Viktig å finne de riktige ordene
- Vanskelig å påvirke/endre holdninger
- Kjønnbasert rettferdighet – mange jobber med dette, men det må bli mer synlig.

Atle Sommerfeldt, biskop i Borg

- Religion former folks liv
- Inkluder religion som et sosialiserende faktum
- Ikke bruk Gud som unnskyldning for brutale handlinger
- Lytt til folks nød
- Beskytt enkeltmenneskets verdighet
- Må ikke redusere mennesker til objekter og økonomiske maskiner
- Krev det samme av religiøse ledere som av andre

AVSLUTNINGSVIS:

- MAN TRENGER ET NYTT PARTNERSKAP FOR UTVIKLING VED HJELP AV:
  - INTERNASJONALT SAMARBEID
  - EN PLATTFORM FOR KVINNELIGE LEDERE
  - ARENAER FOR DISKUSJON OM KJØNNSLEMLESTELSE, BARNEEKTESKAP, HIV, ABORT M.M.
  - RØDE FLAGG
  - PRAKSISBASERT TILNÆRMING ISTEDEFOR RETTIGHETSBASERT TILNÆRMING
  - ET HUMANITÆRT IMPERATIV - SLIK RØDE KORS UTFORDRER OSS

ANNE MARIE HELLAND, GENERALSEKRETÆR I KIRKENS NØDHJELP AVSLUTTET HELE KONFERANSEN. HUN SA BL.A.:

- KIRKENS NØDHJELP VAR TILSTEDE I BERLIN UNDER LANSERINGEN AV INTERNASJONALT PARTNERSKAP
- VI MÅ GI HVERANDRE SPRÅKET OG BYGGE EN MOTBEVEGELSE, TØRRE Å SNAKKE OM DET VANSKELIGE, MEN IKKE GI PREFABRIKERT SVAR.
- RELIGIØSE LEDERE ER SJELDEN DE MEST PROGRESSIVE, MEN ER KANSKJE DE VIKTIGSTE FOR Å FÅ TIL ENDRING
- VI MÅ SELV ENDRE VÅRE SINN FØR VI BER ANDRE OM Å ENDRE SEG

GERD LOUISE MOLVIG
FOKUS-KONTAKT